

SIFOs Referansebudsjett for forbruksutgifter 2018

SIFOs Referansebudsjett viser alminnelige forbruksutgifter for ulike typer hushold. Det kan settes sammen slik at det viser kostnadene ved å opprettholde et rimelig forbruksnivå for hushold av ulik størrelse og med forskjellig alders- og kjønns sammensetning. Budsjettet omfatter både vanlige, løpende utgifter til mat, klær, hygieneartikler o.l. og utgifter til sjeldnere innkjøp av varige forbruksgjenstander som møbler, elektrisk utstyr o.l.

Et rimelig forbruksnivå

Referansebudsjettet viser hva det koster å leve på et rimelig forbruksnivå for det aktuelle husholdet. Med et rimelig forbruksnivå menes et forbruk som kan godtas av folk flest. Forbruket er akseptabelt i den forstand at de fleste nordmenn – uansett egen inntekt – kan leve på dette nivået uten å skille seg for mye ut. Dette er et forbruk som en med rimelighet kan forvente at personer som er i arbeid har tilgang til. Det oppfylder kravene til helse- og ernæringsstandarder og gjør det mulig for husholdets personer å delta i de mest vanlige fritidsaktivitetene på en fullverdig måte.

Budsjettet er ett eksempel

Utgangspunktet for budsjettet er en detaljert oversikt over varer og tjenester som blir gjenstand for prismålinger. Det er et eksempel på hva fagfolk innen de ulike forbruksområdene mener inngår i et rimelig forbruk. Dette betyr at budsjettet ikke gjenspeiler et statistisk gjennomsnitt. Varene som ligger til grunn for beregningene holder et alminnelig bra kvalitetsnivå. Det er lagt vekt på god holdbarhet, enkel utførelse og funksjonalitet. I de tilfeller der det er nødvendig, er sikkerhetsaspektet også vurdert. Videre er det viktig å merke seg at budsjettet ikke omfatter alle utgifter som en person eller en familie kan ha, som f.eks. bolig, feriereiser, gaver og helsetjenester.

Budsjettet er et langtidsbudsjett

Referansebudsjettet er et budsjett for hushold som allerede lever på et rimelig nivå, det er et suppleringsbudsjett. Det blir kalt et langtidsbudsjett fordi det er beregnet at en skal sette til side penger hver måned for å ha råd til å foreta sjeldnere innkjøp av dyre og varige forbruksgjenstander. Når kjøleskapet, komfyren, vaskemaskinen e.l. går i stykker, skal en ha penger til reparasjoner eller til å kjøpe nytt, uten at dette går ut over forbruket ellers.

The logo for SIFO (Forbruksforskningsinstituttet) consists of the letters 'SIFO' in a bold, blue, sans-serif font. The letter 'O' is stylized with a white diagonal slash through it.

Forbruksforskningsinstituttet

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Individspesifikke utgifter

kroner pr. måned

1. Mat og drikke

Kjønn			Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Gravide/ ammende		
Alder	6-11 mnd.	1 år	2-5	6-9	10-13	10-13	14-17	14-17	18-60	18-60	> 60	> 60	
Pr. mnd.	690	1000	1290	1860	2080	2310	2330	2900	2310	2880	2070	2410	2710

2. Klær og sko

Kjønn			Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn		
Alder	< 1 år	1 år	2-5	6-9	10-13	10-13	14-17	14-17	> 17	> 17
Pr. mnd.	330	450	490	540	560	530	750	620	780	730

3. Personlig pleie

Kjønn			Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner			
Alder	< 1 år	1-2	3	4-5	6-9	10-13	10-13	14-17	14-17	18-50	> 17	> 50
Pr. mnd.	320	360	250	150	240	380	250	540	380	730	580	670

4. Lek og mediebruk

Alder	< 1 år	1-2	3-5	6-9	10-13	14-17	> 17
Pr. mnd.	140	350	590	690	1010	1160	1190

5. Reisekostnader (30-dagersbillett Ruter, Oslo pr. 01.02.2018)

Alder	4-19	20-66	> 66	Student	20-29
Pr. mnd.	368	736	368	442	

6. Spedbarnsutstyr

	Grunnutrustning	Supplering
Alder	Fra 6 mnd. før fødsel	<1
Pr. mnd.	3850	800

SIFOs Referansebudsjett 2018

Referansebudsjettet blir normalt oppdatert årlig ved å justere fjorårets priser etter konsumprisindeksen for de enkelte forbruksområdene pr. 10. februar. Disse beregningene blir utført med utgangspunkt i egne prisregistreringer. Budsjettet for 2018 er i sin helhet justert etter konsumprisindeksen.

For barnehageutgifter benytter vi den nasjonale maksprisen for en barnehageplass som gjelder for hushold med brutto inntekt over kr 533 500. Hushold med lavere brutto inntekt enn dette betaler maksimalt 6 % av brutto husholdsinntekt. Kommunene kan tilby en lavere makspris, og gi større moderasjon. For skolefritidsordningen/aktivitetsskolen benytter vi Oslo kommunes satser for oppholdsbetaling. Dette er kun et eksempel og vil kunne variere mellom ulike kommuner.

NB: husk at kostpenger kommer i tillegg til oppholdsbetalingen i barnehagen. I Oslo kommune er dette beløpet i 2018 på kr. 170. Det er imidlertid store variasjoner i kostpenger mellom ulike barnehager i landet. Husk også at beregninger til mat og drikke forutsetter at all mat spises i hjemmet. Det vil si at kostpenger til barn som er i barnehage helt eller delvis inngår i beløpet for mat og drikke slik det fremgår i de individspesifikke utgiftene.

Om kostpenger, se: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/om-barnehagen/>.

Husholdsspesifikke utgifter

kroner pr. måned

7. Andre dagligvarer

Antall personer	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	250	320	410	580	670	760	830

8. Husholdsartikler

Antall personer fra 3 år	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	370	400	480	610	670	750	780

9. Møbler

Antall personer fra 3 år	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	360	400	490	620	730	870	1000

10. Mediebruk og fritid

Antall personer	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	2160	2160	2270	2410	2410	2430	2430

11. Bilkostnader (drift, vedlikehold)

Antall personer	1-4	5-7
Pr. mnd.	2340	3460

12. Barnehage (heltidsplass, Oslo kommune pr. februar 2018)* (se ramme s.2)

Inntekt	>533 500	<533 500: 6 % av samlet husholdsinntekt
1. barn	2910	
2. barn	2037	
Øvrige barn	1455	

13. SFO (Aktivitetsskolen, Oslo kommune pr. februar 2018)

Inntekt	>374 544	>210 681	<210 681
Heldagsplass	2998	1176	640
Halvdagsplass	2026	756	411

Dette bør du merke deg

Før du tar budsjettet i bruk bør du ha lest "Kriterier og forutsetninger" og "Utfyllende om de enkelte forbruksområdene" på siste side.

Individspesifikke forbruksområder omfatter varer og tjenester som er knyttet til enkeltindividenes forbruk, og utgiftene varierer med husholdsmedlemmernes alder og kjønn.

I det husholdsspesifikke forbruket inngår varer og tjenester som kan benyttes av flere personer. Eksempler på dette er møbler, kjøkkenutstyr, telefon og aviser. Derfor er disse kostnadene relativt sett høye for enpersonshushold, mens de øker med bare mindre beløp med økende antall personer.

"Stordriftseffekt"

I Referansebudsjettets kalkulator blir det beregnet en såkalt stordriftseffekt som kommer til uttrykk ved at de fleste individspesifikke utgiftene reduseres med 20 % i hushold med flere enn tre personer. I hushold med bare én voksen beregnes stordriftseffekt først fra hushold med flere enn fire personer. Denne måten å beregne stordriftseffekt på kan føre til en overestimert av kostnader for familier med mange barn (4 eller flere barn), og budsjettet bør i disse tilfellene benyttes med varsomhet.

Suppleringsbudsjett

Referansebudsjettet er beregnet på hushold som allerede lever på et rimelig forbruchs nivå, og passer ikke for folk i etableringsfasen.

Slik setter du sammen budsjett for kjernefamilien

1. Mat og drikke	kr 8 560
2. Klær og sko	kr 2 560
3. Personlig pleie	kr 1 840
4. Lek og mediebruk	kr 3 980

Sum individspesifikke utgifter	kr 16 940
- 20% stordriftseffekt	- kr 3 388
Totalt	kr 13 552

5. Reiseutgifter for de voksne	kr 1 472
6. Andre dagligvarer	kr 580
7. Husholdsartikler	kr 610
8. Møbler	kr 620
9. Mediebruk og fritid	kr 2 410
10. Bilkostnader	kr 2 340

Sum husholdsspesifikke utgifter	kr 8 032
Utgifter pr. måned	kr 21 584
Utgifter pr. år	kr 259 004
Barnehage kr 2 910 pr. mnd. i 11 mndr.	kr 32 010
Totalt (avrundet)	kr 291 010

For å vise hvordan budsjettet kan brukes, har vi laget et eksempel for kjernefamilien Nordmann. Fra tabellene har vi tatt ut tallene (ringet rundt) for mor, far og barna Lars på 5 og Kari på 11 år. Tallene har vi lagt sammen for hvert forbruksområde, f.eks. Mat & drikke kr 2310+ kr 2 880 + kr 1 290 (fradrag pga mat i barnehage) + kr 2 080 = kr 8 560. Tilsvarende er gjort for de andre forbruksområdene.

*Forutsetning: 5-åringen er i barnehage, og utgiftene er beregnet etter en brutto husholdsinntekt over kr 533 500

** I dette eksemplet er det ikke beregnet utgifter til kollektivtransport for barna. I kalkulatoren regnes dette automatisk.

Utfyllende om de enkelte forbruksområdene

Mat og drikke

Budsjettposten dekker det totale dagsbehovet for mat- og drikkevarer for ulike aldersgrupper (varierer med alder og kjønn). Det forutsettes moderat aktivitetsnivå ved beregning av matevaremengder og at all mat lages hjemme (ingen "utemåltider"). Budsjettet er basert på vanlig norsk mat, tradisjonelt måltidsmønster og matvareforbruk, med innslag av nyere typer matvarer. Det er utarbeidet en meny som både tar hensyn til behovet for variert og god mat og til ernæringsmyndighetenes anbefalinger for et forsvarlig kosthold. Budsjettet gir rom for brus og boller, men ikke sjokolade, chips osv.

Når det gjelder budsjettposten Mat & drikke for barn ½-1 år, bygger den på antatt energibehov hos barn på ca. 10-11 måneder. Det er forutsatt at barnet ammes, og at det i hovedsak spiser deler av samme type middagsmat og brødmat/frukt som de andre i husholdet. Industriframstilte grøtprodukter inngår i menyen, men kun begrensede mengder av andre typiske barnematprodukter.

Klær og sko

Budsjettet skal dekke hele årsbehovet og ta hensyn til årstidsvariasjon, samt klær for vanlige sports- og fritidsaktiviteter og til formelle anledninger. Det er tatt hensyn til at barn og ungdom i vekst skal ha klær med riktig passform, og det forutsettes i utgangspunktet ikke arv av klær og sko, eller egeninnsats som søm, strikking etc. Varene som danner grunnlag for beregningene holder enkel, god kvalitet og moderat pris.

Personlig pleie

Budsjettposten skal dekke utgifter til personlig pleie, som såpe, enkel tannpleie, begrenset mengde kosmetikk, frisør, barbersaker, bleier m.m. Ett tannlegeettersyn pr. år inngår også.

Lek og medieforbruk (individer)

Budsjettposten omfatter leker til barn, sykler, sportsutstyr, bøker, dataspill, kino, teater osv. Budsjettet gir rom for deltagelse i enkle fritidsaktiviteter, inklusive medlemskap i frivillige organisasjoner. Det forutsettes i utgangspunktet ikke arv av fritidsutstyr mellom søsken. Utgifter til anskaffelse og bruk av smarttelefon, med blant annet muligheter for avspilling av musikk, er med i alle aldersgrupper fra 10 år.

Andre dagligvarer

Denne budsjettposten omfatter papirvarer, vask/rengjøringsartikler og varer som lyspærer, batterier, plaster osv.

Husholdsartikler

I budsjettposten inngår hvitevarer, kjøkkenutstyr, dekketøy, rengjøringsutstyr etc. samt husholdstekstiler som sengetøy, håndklær og gardiner osv.

Møbler

Denne budsjettposten omfatter alt av møbler og inventar i alle rom, som entré, stue, kjøkken og soverom. Budsjettposten er tilpasset antall personer i husholdet.

Mediebruk og fritid (hushold)

Budsjettposten omfatter utgifter til Internett, stasjonær pc, samt bærbar pc for hushold med 3 eller flere personer, kanalpakke til TV, TV-lisens, muligheter til avspill av musikk og digitale spill o.a. Her ligger også klær som er beregnet for de aller første månedene. NB! Kostnadene for aviser og en enkel innboforsikring ligger inne i denne budsjettposten.

Bilkostnader

Budsjettposten dekker driftsutgifter, inkludert forsikring og årsavgift, for hhv. 10.000 og 15.000 km pr. år. Avskrivninger er ikke med. Beregningene er gjort på grunnlag av retningslinjer fra Opplysningsrådet for Veitrafikken AS. Utgifter til bompasering er inkludert. Det forutsettes bruk av kollektivtransport til og fra arbeidssted.

Spedbarnsutstyr

Budsjettposten er delt i hhv. grunnutrustning og supplering. I grunnutrustningen inngår utstyr som et barn trenger fra det er født, f.eks. seng, sengetøy, vogn, bærebag, tåteflasker osv. Her inngår også klær som er beregnet for de aller første månedene. NB! Kostnadene er her beregnet pr. måned i 6 måneder før ventet fødsel.

I tillegg til det utstyret som er nødvendig allerede fra fødselen av, er det behov for supplering i løpet av barnets første leveår (bilsete, barnestol, barnebestikk etc.). Kostnadene for dette er beregnet pr. måned i hele første leveår.

Barnehage og SFO

Det kreves betaling bare for den tiden barnet er i barnehagen eller SFO/AKS. Med én måneds ferie vil utgifter til barnehage og SFO/AKS på årsbasis bli 11 gange månedsbeløpet (se eksemplet).

I denne publikasjonen vises kun maksimalprisen for barnehage som betales av hushold med en brutto husholdsinntekt på over 533 500 kroner. For hushold med en brutto husholdsinntekt under dette beløpet er betalingen maks 6 prosent av inntekten. Kalkulatoren på SFOs nettside tar hensyn til dette.

Kriterier og forutsetninger

Referansebudsjettet skal i hovedsak dekke

- daglige, løpende utgifter og mer sjeldne utgifter
- et rimelig forbruk som gir mulighet for deltakelse i vanlige, sosiale aktiviteter
- utgifter knyttet til vanlige funksjoner i et hushold
- innkjøp av alle varer "over disk"

Budsjettet bygger ikke på utstrakt bruk av tilbud og salgsvare.

Referansebudsjettet omfatter ikke utgifter til

- bolig, strøm og andre boutgifter, (som f.eks. vedlikehold)
- tobakk og alkohol
- helsetjenester
- kostbare, utstyrskrevede fritidsinteresser
- feriereiser
- feiring av begivenheter, gaver
- "uteliv"

SIFO

Forbruksforskningsinstituttet

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Postboks 4 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:

Stensbergg. 26, 7. etg

Telefon: 67235000

E-post: post@sifo.hioa.no

Internett: www.hioa.no/sifo